

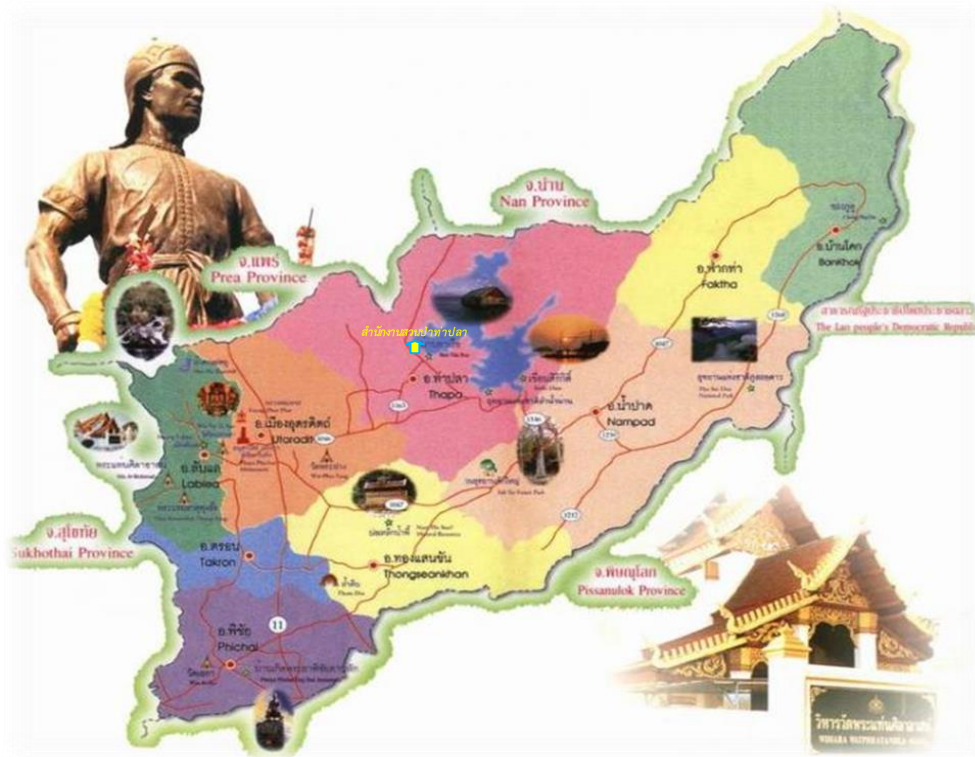

Thapla Forest Plantation Management Summary

บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าท่าปลา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สวนป่าท่าปลา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตอุดรดิตถ์ (อ.อ.ป.) เป็นสวนป่าที่ปลูกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าน่านน้ำ่านฝั่งขวา จังหวัดอุดรดิตถ์ มีพื้นที่ตามหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 15,255 ไร่ โดยเริ่มปลูกสร้างสวนป่าในปี พ.ศ. 2521 จนถึงปี พ.ศ.2538 (ยกเว้นปี พ.ศ. 2529, 2530 และ 2537) ประกอบด้วยแปลงปลูกสร้างสวนป่าจำแนกตามโครงการได้ 3 โครงการ คือ สวนป่าโครงการที่ 1 (สวนป่าที่ปลูกโดยงบประมาณขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้) มีพื้นที่ 1,000 ไร่ (แปลงปี 2536,2538) สวนป่าโครงการที่ 2 (สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้) มีพื้นที่ 5,070 ไร่ (แปลงปี 2531-2535) และสวนป่าโครงการที่ 3 (สวนป่าที่รับปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานของบริษัทจังหวัดท่าไม้) มีพื้นที่ 9,185 ไร่ (แปลงปี 2521-2528)

สำนักงานสวนป่าท่าปลา ตั้งอยู่บริเวณ หมู่บ้านท่าเรือ หมู่ที่ 9 ตำบลท่าปลา อำเภوتاปลา จังหวัดอุดรดิตถ์ พิกัดดาวเทียม (GPS) 0645434 E , 1973880 N Datum : Indian 1975 47Q ที่ตั้งสำนักงานห่างจากจังหวัดอุดรดิตถ์ ประมาณ 50 กิโลเมตร การเดินทางจากตัวเมืองอุดรดิตถ์ (สี่แยกวงสี่สูบ) ใช้ทางหลวงหมายเลข 1045 (อุดรดิตถ์ – เขื่อนสิริกิติ์) ประมาณ 30 กิโลเมตร ถึงสามแยกตำบลร่วมจิตร์ เลี้ยวซ้ายตามทางหลวงหมายเลข 1163 ประมาณ 14 กิโลเมตร ถึงอำเภوتاปลา และเลี้ยวซ้ายตามทางหลวงชนบท อต. 4055 มุ่งตรงเส้นทางหมู่บ้านท่าเรือ ประมาณ 6 กิโลเมตร ถึงสำนักงานสวนป่าท่าปลา

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน (Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัด ดำเนินการการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากล โดยการปลูกสร้างสวนป่า คุ้มครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าท่าปลา

ด้านสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สวนป่าท่าปลา ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงและที่ราบเชิงเขา มีความลาดชันของพื้นที่ประมาณ 10 - 40% พื้นที่โดยรวมมีลักษณะเป็นดินดำร่วนปนทราย ลักษณะป่าเดิมเป็นป่าเบญจพรรณ จากการสำรวจตามโครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่าท่าปลา โดยองค์การพิพิธภัณฑน์วิทยาาสตร์แห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2555 พบว่า จากการปลูกสวนสักที่มีระยะเวลานานทำให้ไม้ดั้งเดิมเข้ามาแทรกระหว่างแถวต้นสัก ทำให้พื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชพรรณ โดยสรุปจำนวนชนิดพันธุ์ไม้ที่พบในพื้นที่สวนป่ามีจำนวน 65 ชนิด (species) แบ่งออกเป็น 28 วงศ์ (families) วงศ์พันธุ์ไม้เด่นที่พบได้บ่อยครั้งมากที่สุดคือ Leguminosae จำนวน 15 ชนิด โดยมีไม้สักเป็นไม้เด่น ส่วนพันธุ์ไม้เดิม (Native species) ที่เข้ามายึดครองและมีลำดับความสำคัญรองได้แก่ ประดู่ *Pterocarpus macrocarpus*, แดง *Xylia xylocarpa*, กระพี้จั่น *Millettia brandisiana*, กระโดน *Careya sphaerica*, แคนหางคำng *Markhamia sttpulata* การสืบต่อพันธุ์ของไม้พุ่มไม้หนุ่มและกล้าไม้ จำนวน 22 วงศ์ 46 ชนิด และยังมีสัตว์ป่าเข้ามาอาศัยและดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่สวนป่า มีจำนวนชนิดสัตว์ป่าพบจำนวน 354 ชนิด จำแนกเป็น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจำนวน 26 ชนิด นกจำนวน 91 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานจำนวน 33 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจำนวน 22 ชนิด

ผลการตรวจสอบสถานภาพ (Status) ไม่พบชนิดพันธุ์พืชที่หายาก ที่ถูกคุกคามและที่ใกล้สูญพันธุ์ พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่จัดอยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Endangered EN) 1 ชนิด คือ ลิ่นชวา *Manis javanica* และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่จัดอยู่ในสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened : NT) 1 ชนิด คือ ชะมดแผงหางปล้อง *Viverra zibetha* สถานภาพตามการจัดของสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2548 และสถานภาพจัดตามการอนุรักษ์ระดับโลก อ้างอิงตาม IUCN (2012) (องค์การพิพิธภัณฑน์วิทยาาสตร์แห่งชาติ , 2555)

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 481.899 ไร่ คิดเป็น 5.18 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (9,302.98 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

- 1.พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
- 2.พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
- 3.พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ
- 4.พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

มาตรการป้องกันด้านสิ่งแวดล้อม

มาตรการป้องกันผลกระทบต่อทรัพยากรดินจากการดำเนินงานสวนป่า

- (1) วางแผนให้คงเหลือไม้สักและไม้กระยาเลยที่มีลักษณะดีมีค่า ในพื้นที่ประมาณ 8 ต้น/ไร่ และส่งเสริมการเจริญเติบโตของไม้พื้นล่าง เพื่อชะลอการไหลของน้ำไม่ให้ชะล้างหน้าดิน
- (2) การถางวัชพืช ให้ใช้เพียงแรงงานคน ไม่มีเครื่องจักรกลหนักเข้าไปในพื้นที่ เพื่อลดการพังทลายและอัดแน่นของผิวดิน
- (3) ในระยะเวลาการปลูกสร้างสวนป่า ใช้ระบบการตัดสาขายาระยะเพื่อส่งเสริมไม้พื้นล่างให้เจริญเติบโตช่วยชะลอการไหลป่าของน้ำผิวดิน
- (4) ส่งเสริมระบบวนเกษตร ในแปลงปลูกใหม่อายุ 1-5 ปี เพื่อลดผลกระทบในการพังทลายของดิน โดยประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน หรือราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์พื้นที่
- (5) ในขั้นตอนการปลูก ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น
- (6) ส่งเสริมการเกิดขึ้นของไม้พื้นล่างในพื้นที่แปลงปลูกอายุ 7 ปีขึ้นไปเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ

มาตรการป้องกันผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำและแหล่งน้ำจากการดำเนินงานสวนป่า

- (1) ดำเนินการสร้างฝายชะลอน้ำอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนในพื้นที่ตลอดลำห้วย
- (2) กำหนดพื้นที่อนุรักษ์สองฝั่งลำห้วย เพื่อเป็นการรักษาความชุ่มชื้นของลำห้วย
- (3) หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ในพื้นที่สวนป่า หากจำเป็นต้องใช้ให้ใช้สารเกษตรอินทรีย์หรือสารเคมีที่มาจากธรรมชาติ ที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำผิวดินน้อย
- (4) ไม่ทิ้งขยะ ภาชนะ บรรจุภัณฑ์ หรือสารเคมีลงแหล่งน้ำ
- (5) ติดตาม ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ลำห้วย คุณภาพและปริมาณน้ำอย่างต่อเนื่อง

มาตรการป้องกันผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้จากการดำเนินงานสวนป่า

- (1) เลือกใช้เครื่องมือและวิธีการทำไม้ที่เหมาะสม เน้นการใช้ช่างในการทำไม้ในพื้นที่ เพื่อลดผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ให้น้อยที่สุด
- (2) หลีกเลี่ยงการดำเนินกิจกรรมทำไม้ในหน้าฝน
- (3) ปลูกต้นไม้ทดแทนในพื้นที่หลังทำไม้ให้เร็วที่สุด
- (4) ติดตามแนวโน้มการเก็บหาของป่าอย่างต่อเนื่องเพื่อหาแนวทางป้องกันต่อไป
- (5) ตรวจสอบและดูแล พรรณไม้ ที่เป็นของท้องถิ่นและพื้นที่ ให้คงอยู่
- (6) เก็บข้อมูลความหลากหลายของป่าไม้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง โดยลักษณะข้อมูลที่เก็บ เป็นตัวชี้วัดที่สามารถบอกถึงสถานะปัจจุบันของทรัพยากรได้ รายปี

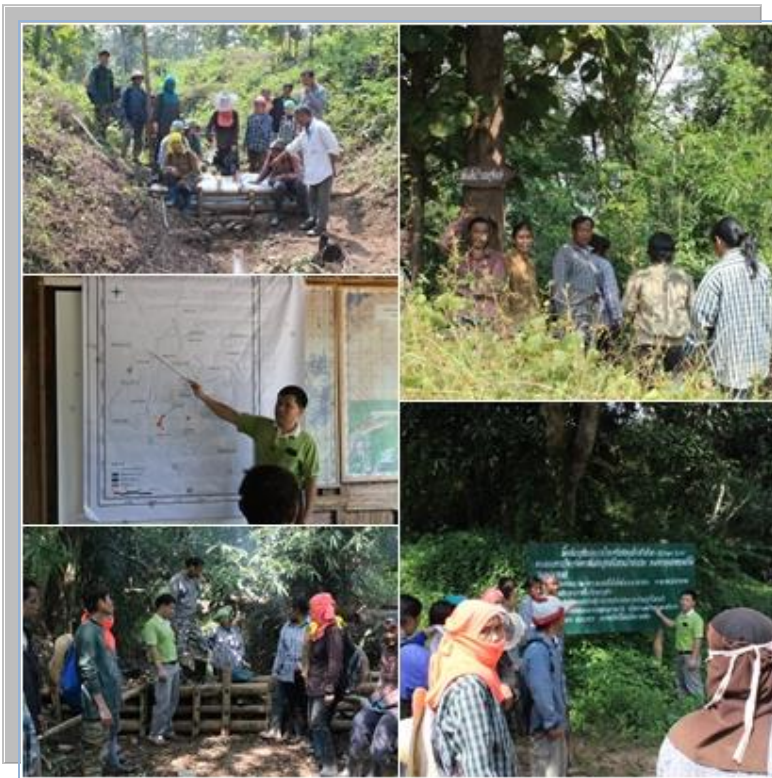
มาตรการป้องกันผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์ป่าจากการดำเนินงานสวนป่า

- (1) ประชาสัมพันธ์ และออกมาตรการห้ามล่าสัตว์ในพื้นที่สวนป่า ตลอดจนส่งเสริมให้ความสำคัญของการอนุรักษ์สัตว์ป่า
- (2) ไม่ใช้สารเคมีในการปลูกสร้างสวนป่า
- (3) เลือกใช้เครื่องมือและวิธีการทำไม้ที่เหมาะสม เน้นการใช้ช่างในการทำไม้ในพื้นที่ เพื่อลดผลกระทบกับที่อาศัยและเสี่ยงรบกวนสัตว์ป่า
- (4) ส่งเสริมการเจริญเติบโตของไม้ประจำถิ่น และเร่งปลูกต้นไม้ทดแทนในพื้นที่โดยเร็ว เพื่อฟื้นฟูพื้นที่แหล่งอาศัย
- (5) เก็บข้อมูลสัตว์ป่าอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง

การตรวจสอบติดตามด้านสิ่งแวดล้อม

แผนการตรวจติดตาม ด้านสิ่งแวดล้อม	ระยะเวลาตรวจติดตาม	ผู้รับผิดชอบ
1. ทรัพยากรดิน		
1.1 การตรวจสอบการพังทลายของดิน	เดือนละ 1 ครั้ง	ผช.ทน.สป./พนง.สป.
1.2 การปลูกเสริมไม้ท้องถิ่นในพื้นที่อนุรักษ์	ส.ค. - ต.ค.	พนง.สป.
1.3 การซ่อมแซมทางตรวจการ	ม.ค. - ก.พ.	พนง.สป.
2. ทรัพยากรน้ำและแหล่งน้ำ		
2.1 การวิเคราะห์คุณภาพน้ำผิวดิน	ก.พ.	ผช.ทน.สป./พนง.สป.
2.2 การตรวจสอบซ่อมแซมและจัดทำฝายชะลอน้ำ	มี.ค. - พ.ค.	พนง.สป.
3. ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า		
3.1 การตรวจสอบชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์	ต.ค. - ธ.ค.	ผช.ทน.สป./พนง.สป.
3.2 การตรวจสอบไม้อนุรักษ์	เดือนละ 1 ครั้ง	พนง.สป.
3.3 การตรวจตราป้องกันและดูแลพื้นที่อนุรักษ์	ทุกวัน	พนง.สป.
4. การตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อนทำไม้	ก่อนทำไม้ 1 เดือน	ผช.ทน.สป./พนง.สป.
5. การตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลังทำไม้	หลังทำไม้ 1 เดือน	ผช.ทน.สป./พนง.สป.
6. การตรวจตราป้องกันไฟ	ม.ค. - เม.ย.	พนง.สป.

สำเนาภาพถ่ายกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการตรวจติดตาม
ประชาสัมพันธ์สื่อความหมาย และ
ซ่อมแซมสร้างฝายชะลอน้ำในพื้นที่

กิจกรรมการสำรวจและหมาย
แนวเขตพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้าน
การอนุรักษ์ (HCV)

ด้านสังคม

สวนป่าท่าปลา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าลำน้ำน่าน ท้องที่ ตำบลจริม และ ตำบลท่าปลา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ชุมชนโดยรอบสวนป่าประกอบด้วย 5 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านท่าวังโปร่ง (หมู่ที่ 2 ต.จริม), ชุมชนบ้านสีเสียด (หมู่ที่ 10 ต.จริม), ชุมชนบ้านงันงาม (หมู่ที่ 11 ต.จริม), ชุมชนบ้านกิวเคียน (หมู่ที่ 12 ต.จริม) และชุมชนบ้านท่าเรือ (หมู่ที่ 9 ต.ท่าปลา) ซึ่งราษฎรโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่เดิม และมีบางส่วนอพยพมา ในปี พ.ศ. 2513 จากตำบลท่าแฝกพื้นที่อำเภอท่าปลาเดิมที่มีการสร้างเขื่อนสิริกิติ์ เมื่อปี พ.ศ. 2512 ซึ่งบรรพบุรุษมีถิ่นฐานในแคว้นสาละวันเขตประเทศลาว ส่วนใหญ่พูดภาษาท้องถิ่น และแต่ละชุมชนจะออกเสียงสำเนียงไม่เหมือนกัน แล้วแต่พื้นฐานของชุมชนนั้นว่าก่อนอพยพจากการสร้างเขื่อนฯ ได้อาศัยและตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลใด เช่น ถ้าติดกับจังหวัดน่าน สำเนียงก็จะไปทางจังหวัดน่าน จึงเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมประเพณีแล้วแต่วัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมก่อนอพยพมา และจะอยู่กับแบบครอบครัวรวมขนาดใหญ่ ทั้งนี้จากสภาพพื้นที่ที่มีอย่างจำกัด เนื่องจากเป็นพื้นที่รัฐจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการสร้างเขื่อนฯ และสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขาเล็กๆ ดินมีลักษณะปนหินกรวดเล็กๆ ทำให้ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก ราษฎรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ดังนั้น จากลักษณะเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวข้างต้น ทำให้แรงงานหลักในการดำเนินงานในพื้นที่สวนป่าท่าปลา เป็นแรงงานจากการจ้างงานราษฎรในชุมชนโดยรอบสวนป่าทั้งสิ้น งานสวนป่าท่าปลา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จึงมีนโยบายในด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านสังคมควบคู่กับการบริหารจัดการสวนป่าเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้-

นโยบายด้านการจ้างงานและคนงาน

- (1) งานสวนป่าท่าปลา จะดำเนินการจ้างงานประชาชนในท้องถิ่นเป็นอันดับแรกได้แก่ สมาชิกหมู่บ้านสวนป่า ประชาชนในหมู่บ้านรอบๆ สวนป่า ประชาชนทั่วไปในจังหวัดหรือภูมิภาคใกล้เคียง ตามลำดับ หากไม่มีผู้ใดสนใจจะดำเนินการจ้างเอกชนต่อไป
- (2) งานสวนป่าท่าปลา จะทำการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่คนงานเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- (3) งานสวนป่าท่าปลา จะจัดให้มีสวัสดิการแก่คนงาน เช่น รถรับส่งเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่การปฏิบัติงาน อุปกรณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในแต่ละกิจกรรม ประกันอุบัติเหตุกลุ่ม เป็นต้น
- (4) ค่าจ้างแรงงานจะต้องไม่น้อยกว่ากฎหมายแรงงานกำหนด

นโยบายด้านความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นใกล้เคียงสวนป่า

- (1) สนับสนุนการศึกษาและพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อความเจริญของชุมชนท้องถิ่น
- (2) เสริมสร้างการศึกษาพัฒนาป่าเศรษฐกิจแบบครบวงจร เพื่อเพิ่มพูนมูลค่าการใช้ประโยชน์ของทรัพยากร
- (3) มีส่วนร่วมในการศึกษาและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น

- (4) จำหน่ายไม้ท่อนที่ทำออกจากสวนป่าฯ ประมาณร้อยละ 30 ให้ราษฎรทั่วไปและชุมชนท้องถิ่นในราคาที่ยุติธรรม เพื่อนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มและการใช้สอยเพื่อตนเอง
- (5) ราษฎรในชุมชนท้องถิ่น สามารถเก็บหาของป่าหรือผลผลิตอื่นที่มีใช้เนื้อไม้จากพื้นที่สวนป่า และใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างระหว่างแถวปลูกไม้สัก เพื่อปลูกพืชไร่ พืชสวน สมุนไพร เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ในระบบวนเกษตร (ยกเว้นในบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ฯ ไม่สามารถดำเนินการได้) โดยมีกระบวนการรับฟังข้อคิดเห็นและมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานไม่ส่งผลกระทบต่อจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

“จากการสำรวจชุมชนในพื้นที่และชุมชนโดยรอบสวนป่า อีกทั้งจากการยืนยันโดยผู้นำชุมชน ไม่ปรากฏพบชุมชนพื้นเมืองหรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่สวนป่าและรอบพื้นที่สวนป่า ทั้งในปัจจุบันและก่อนการปลูกสร้างสวนป่า”

สำเนาภาพถ่ายกิจกรรมด้านสังคม

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยชุมชนมีส่วนร่วม

สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

สนับสนุนการศึกษา ส่งเสริมกิจกรรม
เข้าค่ายลูกเสือโรงเรียนในชุมชนท้องถิ่น

ร่วมกิจกรรมประเพณีทางศาสนา
กับชุมชนโดยรอบสวนป่า

สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อชุมชน
ร่วมกับหน่วยงานราชการและองค์กรใน
ท้องถิ่น

ด้านเศรษฐกิจ

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 5,023.69 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.41 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 8,806.49 ลบ.ม.
- ปริมาณการทำไม้ออกที่เหมาะสม 6,164.54 ลบ.ม.
(ไม่เกิน 70% ของความเพิ่มพูนรายปี)

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าท่าปลา ประจำปี 2558

แผนการทำไม้ประจำปี 2561

- แปลง 2528 (บล็อก 2) เนื้อที่ 464 ไร่ ปริมาตร 2,400 ลบ.ม.

“การทำไม้ของสวนป่าท่าปลาไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของป่า และทำการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 หลังการทำไม้เสร็จสิ้น”

แผนการทำไม้ ระยะ 5 ปี งานสวนป่าท่าปลา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตอุดรดิตถ์

ลำดับ	ปี พ.ศ. ที่ทำไม้	แปลงปี	ระบบตัดฟัน	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	หมายเหตุ
1	2561	2561(บล็อก2)	Final Cutting	464	2400	
2	2562	2531	Final Cutting	530	2500	
3	2563	2533(บล็อก1)	Final Cutting	454	2300	
4	2564	2533(บล็อก2)	Final Cutting	482	2200	
5	2565	2534	Final Cutting	4026	2500	
		2551/24	Final Thinning	558	500	

แผนการปลูก ระยะ 5 ปี งานสวนป่าท่าปลา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตอุดรดิตถ์

ลำดับ	ปี พ.ศ. ที่ปลูกเสริม	แปลงปี	ชื่อแปลงปีใหม่	พื้นที่ (ไร่)	หมายเหตุ
1	2561	2528 (บล็อก1)	2561/2528	415	
2	2562	2528 (บล็อก2)	2562/2528	465	
3	2563	2531	2563/2531	545	
4	2564	2533 (บล็อก1)	2564/2533	500	
5	2565	2533 (บล็อก2)	2565/2533	445	

นอกจากการควบคุมด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ไม่ให้เกิดความเพิ่มพูนรายปี และการปลูกป่าทดแทน (รอบตัดพื้นที่ 2) ในพื้นที่สวนป่าที่ผ่านการทำไม้รอบตัดพื้นที่สุดท้ายแล้ว งานสวนป่าท่าปลา ได้มีการบำรุงดูแลรักษาสวนป่าแปลงเก่า และสวนป่าแปลงปลูกรอบใหม่ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้กำหนดมาตรการและแนวทางป้องกันทรัพยากรในพื้นที่สวนป่าเพื่อให้เกิดความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ดังนี้.-

มาตรการป้องกันการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่สวนป่า

งานสวนป่าท่าปลา ดำเนินการจัดชุดตรวจตราป้องกันการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่สวนป่า โดยมีพนักงานสวนป่าควบคุมการปฏิบัติงาน ออกตรวจตราพื้นที่รับผิดชอบ หากพบเห็นการกระทำผิด จะเข้าจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมาย หากพบผู้กระทำผิดแบบขบวนการจะมีการสนธิกำลังจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ หน่วยป้องกันฯ เจ้าหน้าที่ปกครอง เป็นต้น เพื่อดำเนินการจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมาย

มาตรการป้องกันการบุกรุกพื้นที่สวนป่า

งานสวนป่าท่าปลา ดำเนินการจัดชุดตรวจตราป้องกันการบุกรุกพื้นที่สวนป่า โดยมีพนักงานสวนป่าควบคุมการปฏิบัติงาน ออกตรวจตราพื้นที่รับผิดชอบ หากพบเห็นการกระทำผิด จะดำเนินการตักเตือน จับกุม และดำเนินคดีตามกฎหมาย

มาตรการป้องกันการดักจับและล่าสัตว์ในพื้นที่สวนป่า

งานสวนป่าท่าปลา ส่งเสริมให้มีการขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ โดยการป้องกันพื้นที่ป่าธรรมชาติ ไม่เข้ารีดปลูกในพื้นที่ใหม่ และอนุรักษ์พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติในแปลงปลูกสร้างสวนป่า ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าดั้งเดิม นอกจากนี้มีการจัดชุดตรวจตราป้องกันในพื้นที่รับผิดชอบ หากพบเห็นการกระทำผิด จะดำเนินการตักเตือน จับกุม และดำเนินคดีตามกฎหมาย

มาตรการป้องกันและควบคุมไฟไหม้สวนป่า

งานสวนป่าท่าปลา จัดทำแผนป้องกันไฟไหม้สวนป่า และมีการดำเนินการตามแผนได้แก่ การกำจัดวัชพืช ทำความสะอาดสวนป่าเพื่อลดปริมาณเชื้อเพลิง จัดชุดตรวจตราป้องกันและทำแนวป้องกันไฟ ในบริเวณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟไหม้สวนป่า นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนโดยรอบสวนป่า ตระหนักถึงผลกระทบจากการเกิดไฟไหม้สวนป่า รวมถึงช่วยตรวจตราป้องกันและแจ้งเหตุเมื่อเกิดไฟป่า

สำเนาภาพถ่ายกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ

กิจกรรมด้านการทำไม้ ตามแผนประจำปี

กิจกรรมการปลูกป่าทดแทน (รอบตัดพื้นที่2)

กิจกรรมการบำรุงดูแลรักษาสวนป่าแปลงปลูก

กิจกรรมการดูแลรักษาสวนป่าแปลงเก่า และป้องกันไฟ

ผลการดำเนินงานด้านการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

งานสวนป่าท่าปลา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตอุตรดิตถ์ มีการดำเนินงานตามแผนการจัดการที่ได้กำหนดไว้ทุกประการ ซึ่งมีผลการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้-

ด้านเศรษฐกิจ

1. สถิติการจำหน่ายไม้ ประจำปี 2560 งานสวนป่าท่าปลา มีการทำไม้ในพื้นที่สวนป่าท่าปลา แปลงปี 2528 (บล็อก 1) ในพื้นที่ 465 ไร่ โดยใช้ระบบ Final Cutting และมีการจำหน่ายไม้ให้กับราษฎรท้องถิ่น ประชาชนทั่วไป และหน่วยงานรัฐ ได้ใช้ไม้จากป่าเศรษฐกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมปริมาตรไม้สัก 2,436.18 ลบ.ม. รายได้ทั้งสิ้น 17,419,850.45.- บาท โดยใช้เงินลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งหมด เป็นเงิน 12,718,094.52 บาท (ข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานประจำปี เมื่อ 31/12/2560)

2. ผลการดำเนินงานปลูกสร้างสวนป่าและบำรุงดูแลรักษาสวนป่า งานสวนป่าท่าปลาได้ดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าทดแทน (รอบตัดพื้นที่ 2) หลังดำเนินการทำไม้ ประจำปี 2559 แปลงปี 2527 (บล็อก 2) ในพื้นที่ 356 ไร่ และบำรุงดูแลรักษาสวนป่าแปลงปลูกรอบใหม่และสวนป่าแปลงเก่า ในพื้นที่ 9,310 ไร่ โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้น 4,211,976.89 บาท ทั้งนี้ การดำเนินงานทั้งหมดได้ใช้แรงงานจากราษฎรท้องถิ่นโดยรอบสวนป่า

3. การสำรวจปริมาณความเพิ่มพูน งานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินการสำรวจปริมาณกำลังผลิต และวิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูนรายปีของทั้งสวนป่าได้ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 8,806.49 ลบ.ม./ปี (ข้อมูลการสำรวจและวิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูน ประจำปี 2558)

4. ผลผลิตเชิงพาณิชย์จากของป่าและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนป่าท่าปลา จากการสำรวจการใช้ประโยชน์จากของป่าของชุมชนบริเวณโดยรอบพื้นที่สวนป่า แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การใช้ประโยชน์ในครัวเรือน 90 % และ จำหน่ายเป็นสินค้า 10% ทั้งนี้แยกตามชนิดของป่าที่สำรวจพบ ได้แก่

- เห็ด	ปริมาณ 3,000	ก.ก./ปี	มูลค่า 225,000	บาท/ปี
- พืชผักผลไม้ป่า	ปริมาณ 12,000	ก.ก./ปี	มูลค่า 300,000	บาท/ปี
- สมุนไพร	ปริมาณ 250	ก.ก./ปี	มูลค่า 25,000	บาท/ปี
- แมลงและสัตว์ขนาดเล็ก			มูลค่า 15,000	บาท/ปี

และมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สวนป่าโดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

- ปลุกข้าวโพด	จำนวน 3	ราย	รายได้ 25,000	บาท
- ปลุกข้าว	จำนวน 2	ราย	รายได้ 12,000	บาท
- เลี้ยงสัตว์	จำนวน 6	ราย	รายได้ 2,500,000	บาท
- ทำงานกับสวนป่า	จำนวน 75	ราย	รายได้ 6,053,748	บาท

ด้านสิ่งแวดล้อม

งานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินการจัดทำกิจกรรมตามแผนการจัดการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งควบคุมป้องกันผลกระทบจากการดำเนินงานสวนป่าต่อสภาพสิ่งแวดล้อม และกำหนดแนวทางให้การปรับปรุงแก้ไขผลกระทบต่างๆ ดังนี้

1. การสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ก่อน-หลัง งานสวนป่าท่าปลา ได้กำหนดพื้นที่ดำเนินงานสำรวจผลกระทบก่อนและหลังดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ทำไม้ พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 และการสร้างและซ่อมแซมถนนป่าไม้ จากการสำรวจโดยใช้แบบฟอร์มการสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน พบว่าผลกระทบจากการดำเนินงาน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ดำเนินงานดังกล่าว

2. การสำรวจวัดการพังทลายของดิน งานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินงานกำหนดจุดสำรวจวัดการพังทลายของดิน ในพื้นที่ดำเนินงาน ได้แก่ พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 และพื้นที่อนุรักษ์ พบว่าการพังทลายของดินจากการดำเนินกิจกรรมสวนป่า อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยมาก

3. การตรวจติดตามพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV) และพื้นที่อนุรักษ์อื่นๆ งานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินการตรวจตราป้องกัน จัดทำป้ายแนวเขตและป้ายสื่อความหมาย อีกทั้งตรวจติดตามพื้นที่ดังกล่าว เพื่อ

ป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ฯ จากการสำรวจพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV) และพื้นที่อนุรักษ์อื่นๆ ไม่พบความเสียหาย หรือการบุกรุกต่อพื้นที่

4. การตรวจติดตามต้นไม้อนุรักษ์ (Eternity Trees) งานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินการติดป้ายสื่อความหมายบริเวณต้นไม้อนุรักษ์ และตรวจติดตามป้องกัน ไม่พบความเสียหายต่อต้นไม้อนุรักษ์

ด้านสังคม

งานสวนป่าท่าปลา มุ่งเน้นการจัดการสวนป่าโดยให้ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อลดผลกระทบจากการดำเนินงานของสวนป่า รวมถึงการส่งเสริมและให้ความร่วมมือกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของราษฎรในชุมชนโดยรอบสวนป่า ซึ่งงานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินกิจกรรมด้านสังคมโดยสรุป ดังนี้

1. กระบวนการค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) งานสวนป่าท่าปลา ได้จัดทำกระบวนการค้นปีละครั้ง ทั้งนี้ในการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าชุมชนและหน่วยงานโดยรอบพื้นที่สวนป่า จะจัดอยู่ในกลุ่มผู้มีส่วนได้จากการดำเนินงานสวนป่า

2. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานของชุมชนและหน่วยงานราชการและท้องถิ่นโดยรอบพื้นที่สวนป่า พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์เชิงรุก รายงานให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตอุตรดิตถ์ เพื่อทราบ

3. การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่ากับชุมชน งานสวนป่าท่าปลา ได้เรียนเชิญผู้นำชุมชนและหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่าเข้าร่วมประชุมหารือ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่าฯ กับชุมชนและหน่วยงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปฏิบัติงานของงานสวนป่าฯ ได้รับความทราบระบบการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง

4. นำเสนอแผนและผลการดำเนินงานประจำปี งานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินการชี้แจงแผนการดำเนินงานของงานสวนป่าฯ และผลการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่า เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและแนวทางการดำเนินงาน เพื่อลดผลกระทบต่อสังคม

5. การพิจารณาจ้างเหมางานให้กับชุมชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับมาปฏิบัติงาน ทั้งนี้ งานสวนป่าท่าปลา ได้กำหนดนโยบายการจ้างเหมาดำเนินงานของงานสวนป่าฯ โดยพิจารณาจากชุมชนในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างงานและรายได้ พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับจ้างเหมา ได้แก่ อุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ชูद्याปฐมพยาบาล รวมทั้งประกันภัยหมู่ของผู้ปฏิบัติงาน

6. การจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างเหมา งานสวนป่าท่าปลา ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในด้าน การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและลดความเสี่ยงที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้รับจ้างเหมา

7. การควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน งานสวนป่าท่าปลา ได้จัดฝึกอบรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยผู้ชำนาญการเป็นผู้ให้ความรู้ในการฝึกอบรม และงานสวนป่าฯ ได้กำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย เพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และทำการบันทึกสถิติและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมทั้งดำเนินการหาแนวทางป้องกัน และจ่ายค่าชดเชยแก่ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุ

8. การคมนาคม งานสวนป่าท่าปลา ดำเนินการสำรวจและซ่อมแซมถนนป่าไม้ เพื่อใช้ในดำเนินกิจกรรมของทางสวนป่า และเพื่อการสัญจรของชุมชนพื้นที่ใกล้เคียง

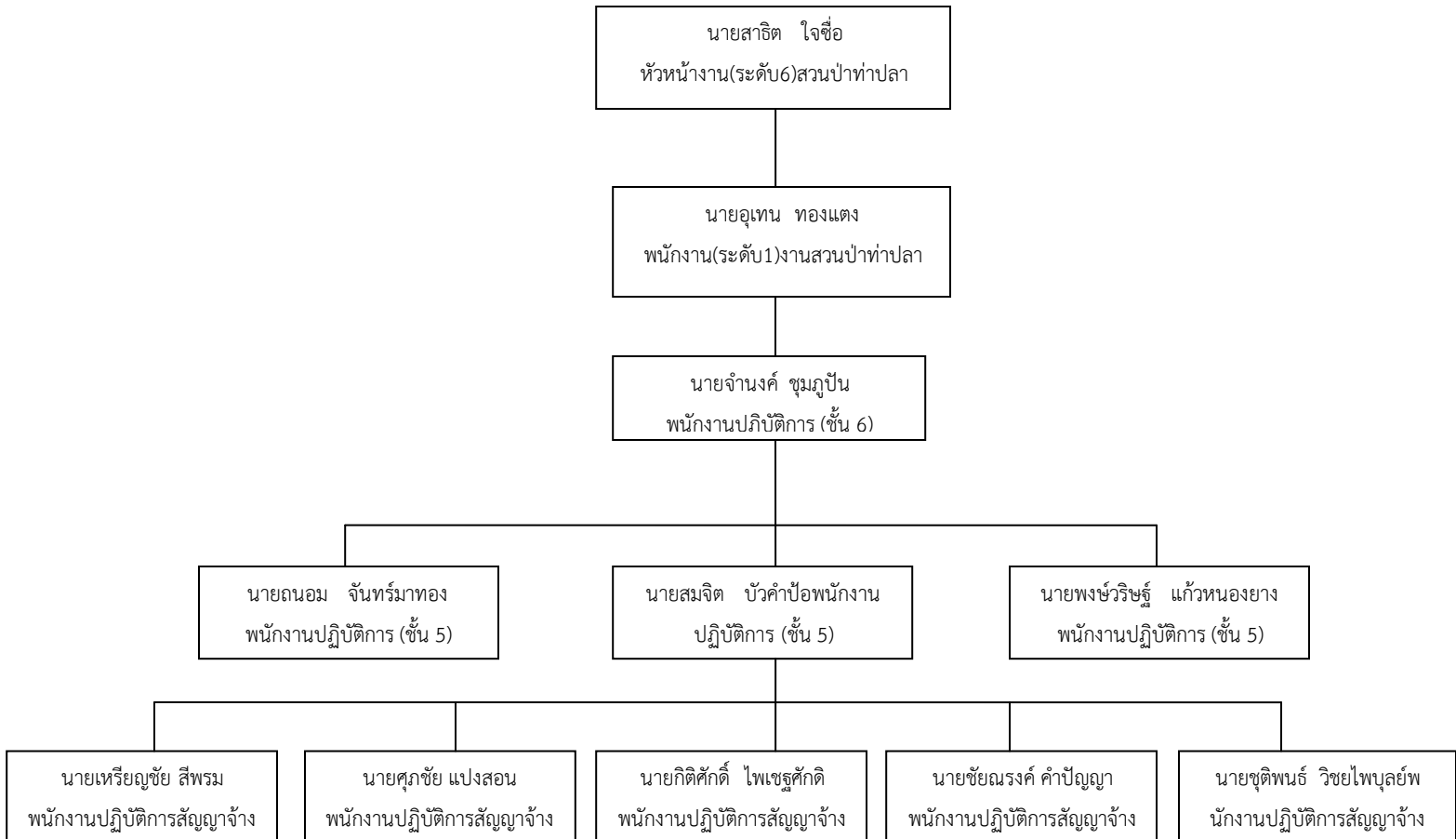
วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูกในปี

2565”

โครงสร้างการบริหารงานและอัตรากำลังสวนป่า
งานสวนป่าท่าปลา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตอุตรดิตถ์

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าท่าปลา 121 หมู่ 9 ต.ท่าปลา อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์

รหัสไปรษณีย์ 53150 โทร. 055-402004 / 089-2105814

สามารถเสนอแนะข้อคิดเห็น ตามกล่องรับข้อความของงานสวนป่าท่าปลา

